Rola GIS w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Jarocin

O tym czym jest rewitalizacja i co w ramach tego procesu dzieje się w Jarocinie mogliśmy przeczytać już w artykule pt.: *Wykorzystanie narzędzi GIS przy tworzeniu Gminnego Programu Rewitalizacji na przykładzie Gminy Jarocin*. Z poniższego artykułu dowiemy się jak ludzie włączeni są w proces rewitalizacji i jak wykorzystywany jest do niego GIS.

W założeniu Ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji warunkiem niezbędnym do opracowania dobrego gminnego programu rewitalizacji (GPR) jest zaangażowanie wszystkich interesariuszy[1] rewitalizacji oraz ciągły monitoring postępów realizacji założeń dokumentu. Rewitalizacja jest procesem długim i złożonym, ewaluacja postępuje stopniowo, a na rezultaty trzeba cierpliwie czekać. Gminy po przygotowaniu programów rewitalizacji stanęły przed dylematem wyboru skutecznych narzędzi jego wdrażania i koordynowania.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Jarocin jest dokumentem rozbudowanym, ze złożoną strukturą, dlatego też ocena jego aktualności zawiera odniesienia do wielu kwestii, a każda jego zmiana będzie się dokonywała za pomocą nowych technologii oraz najwyższych standardów. Bardzo ważną rolę w kształtowaniu procesu rewitalizacji odgrywa **Komitet Rewitalizacji**. Stanowi on forum współpracy i dialogu pomiędzy Interesariuszami, a Burmistrzem.

Komitet Rewitalizacji Gminy Jarocin w stanowisku odnośnie projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Jarocin zauważył jak ważną rolę pełniły na etapie jego przygotowania narzędzia GIS i postanowił zapewnić wsparcie informatyczne technologii systemów informacji geograficznej na etapie wdrażania i monitorowania.

Monitoring realizacji GPR wiąże się z pracą na zasobach danych pochodzących z różnych urzędów. Liczba ludności, stopień bezrobocia, wskaźnik ubóstwa, liczba zabytków to tylko nieliczne dane, które należy porównać na przestrzeni lat. Do powyższych danych należy się również odnieść w zakresie zrealizowanych projektów. Jako narzędzie wspierające powyższe działania doskonale sprawdza się technologia GIS.

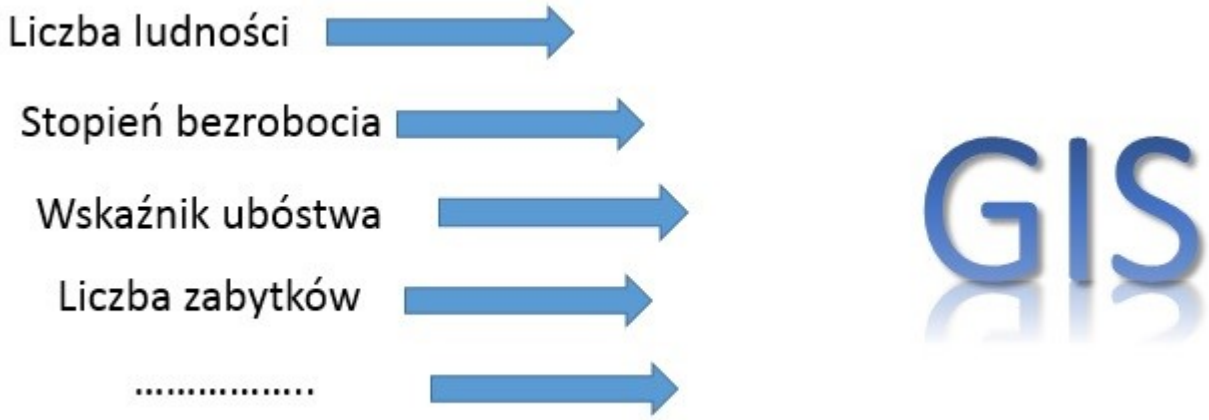

Jednym z obligatoryjnych załączników GPR jest dokument nazwany *Kierunkami zmian funkcjonalno- przestrzennych*. Przestawia on, jak sama nazwa wskazuje, zmiany w przestrzeni obszaru rewitalizacji, które nastąpią po realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Oczywiście, dokument ten musi być wpisany w mapę zasadniczą w odpowiedniej skali i układzie odniesienia.

ArcGIS świetnie nadaje się do przygotowania takiego dokumentu.

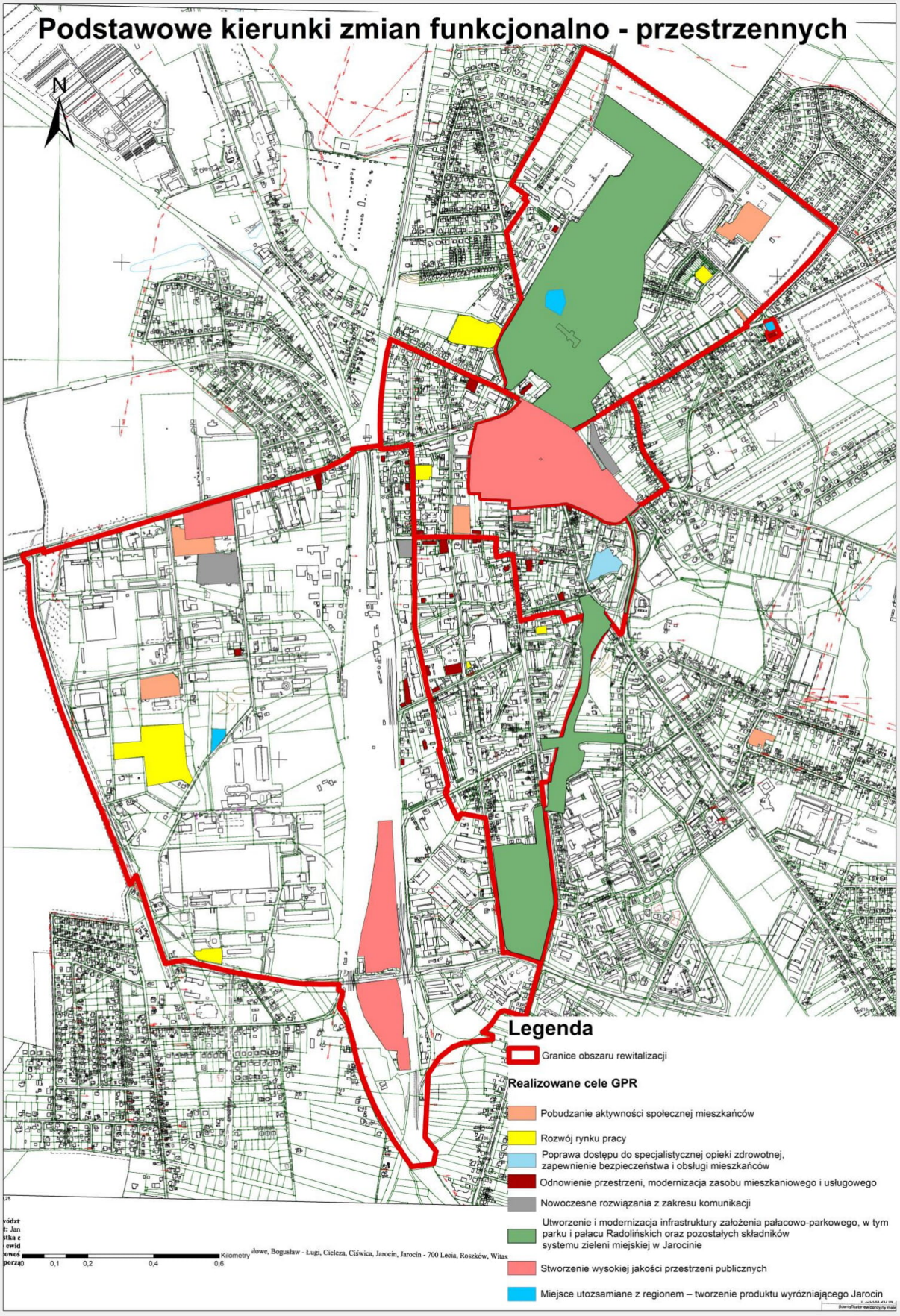

Rys. 1. Mapa podstawowych kierunków zmian funkcjonalno-przestrzennych.

Gmina Jarocin, oprócz wymaganego ustawowo dokumentu, poszła krok dalej. Na mapie wpisała wszystkie projekty GPR (jest ich 70), umieszczając w tabeli atrybutów dane odnośnie lat i kosztów realizacji, środków i źródeł dofinansowania oraz problemów, które dany projekt będzie rozwiązywał. Stworzona baza danych poprawia jakość zarządzania zadaniami własnym gminy. Wykorzystywana jest również do przygotowania wszelkiego rodzaju obligatoryjnych raportów. Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego zobligował wszystkie gminy wpisane do wykazu programów rewitalizacji gmin województwa wielkopolskiego[2] do przygotowywania *Formularza efektów monitorowania procesu rewitalizacji*. Powyższy formularz przygotowywany jest przez każdą gminę dwukrotnie w ciągu roku, do 15 dnia stycznia i lipca. Stworzona w ArcGIS baza danych, zawierająca projekty ze wszystkimi jej atrybutami, zapewnia możliwość przeprowadzenia analizy stopnia realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych i przygotowanie szczegółowych raportów w łatwiejszy sposób. Analogicznie sytuacja odnosi się do protokołów przygotowywanych do Głównego Urzędu Statycznego.

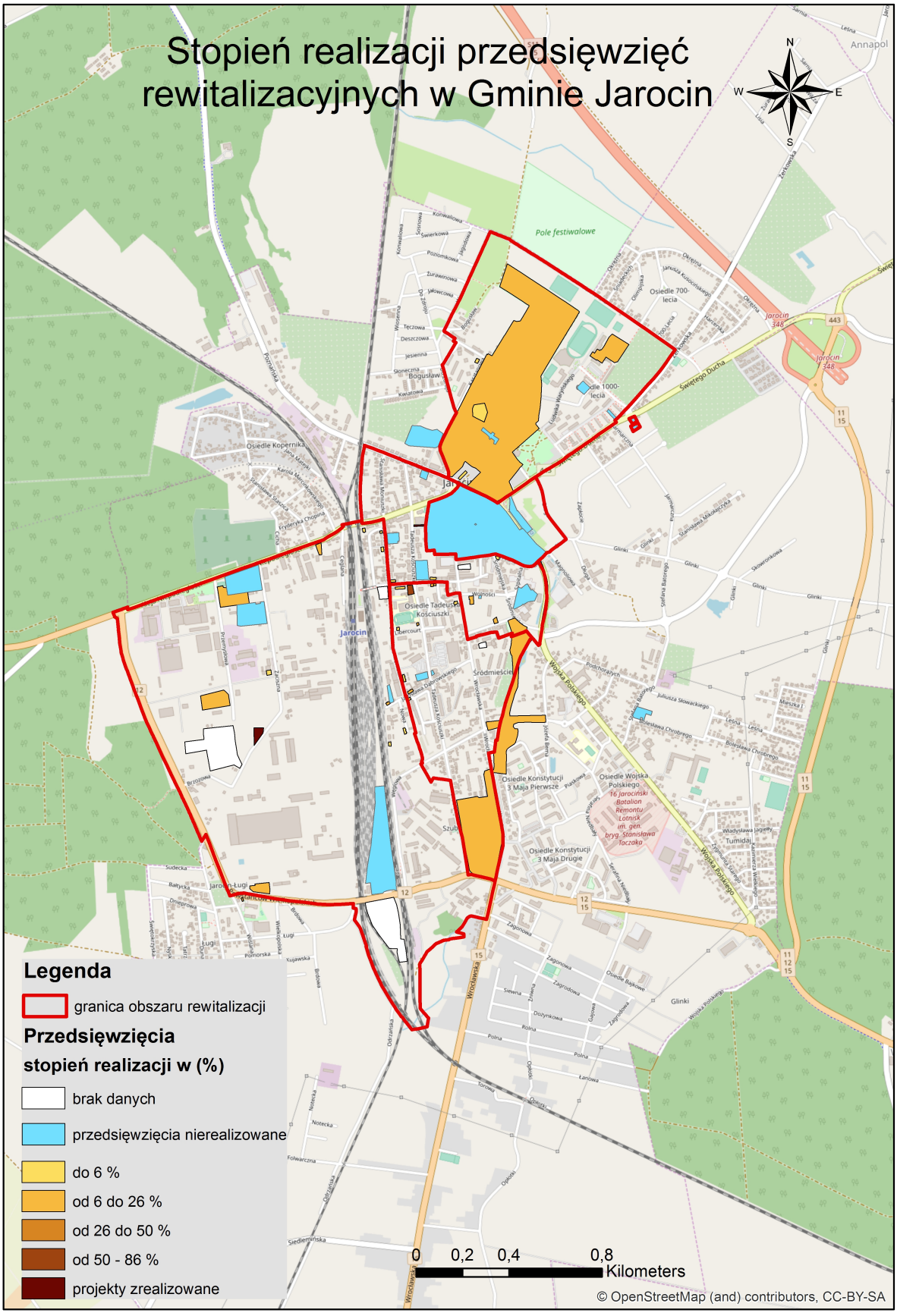

Rys. 2. Mapa stopnia realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapisanych w Gminnym Programie Rewitalizacji

dla Gminy Jarocin.

Raporty i sprawozdania są oczywiście ważnym i niezbędnym elementem świadczącym o przejrzystości jego działań samorządu terytorialnego. Jednak najważniejszym aspektem tak stworzonej bazy danych są przede wszystkim zwiększone możliwości szybkiego reagowania na niekorzystne zjawiska, które mogą wpływać na proces ożywienia obszaru zdegradowanego. Wybór narzędzi GIS świadczy o dużej świadomości Burmistrza, który rozumie proces rewitalizacji i chce wspierać działania możliwie najnowocześniejszymi i najskuteczniejszymi technologiami.

ArcGIS to nie tylko wersja desktopowa, to także platforma **ArcGIS Online**, która otwiera przed samorządem nowe sposoby realizacji zadań, stawiając przed nimi przepisy prawa. ArcGIS Online to m.in. możliwość stworzenia aplikacji i udostępnienia jej urzędnikom w wersji web map application. Skoro rewitalizacja jest procesem interdyscyplinarnym, który łączy w sobie wiele dziedzin to znaczy, że wymaga również współpracy wielu wydziałów urzędu. Przygotowana aplikacja daje możliwości wykorzystania zapisów GPR w odniesieniu do obowiązków poszczególnych pracowników urzędu miejskiego. Dodatkowym atutem takiej aplikacji jest jej przejrzysta forma i łatwość obsługi bez konieczności zaawansowanej znajomości narzędzi GIS. Jest to szczególnie ważne udogodnienie dla tych pracowników urzędów, którym nowe technologie, szczególnie tak zaawansowane jak GIS, mogą wydawać się zbyt trudne.

Aplikacje, poza ich wartościami estetycznymi, graficznymi, kompozycyjnymi, które są na najwyższym poziomie, tworzą również często niedoceniane narzędzia partycypacyjne, które kształtują społeczeństwo obywatelskie.

Zespół ds. rewitalizacji przygotowuje aplikację w formie geoankiety, która dedykowana będzie początkowo członkom Komitetu Rewitalizacji Gminy Jarocin. Ideą takiego rozwiązania jest możliwość większego zaangażowania Komitetu w

sprawy rewitalizacji gminy. Członkowie Komitetu zgłaszać będą mogli swoje uwagi, propozycje, a także opinie poprzez platformę ArcGIS Online, natomiast Zespół ds. rewitalizacji będzie mógł publikować tam dane, dotyczące najważniejszych informacji, odnoszące się do procesu rewitalizacji. Jest to również miejsce planowane do prezentacji zadań realizowanych przez gminę.

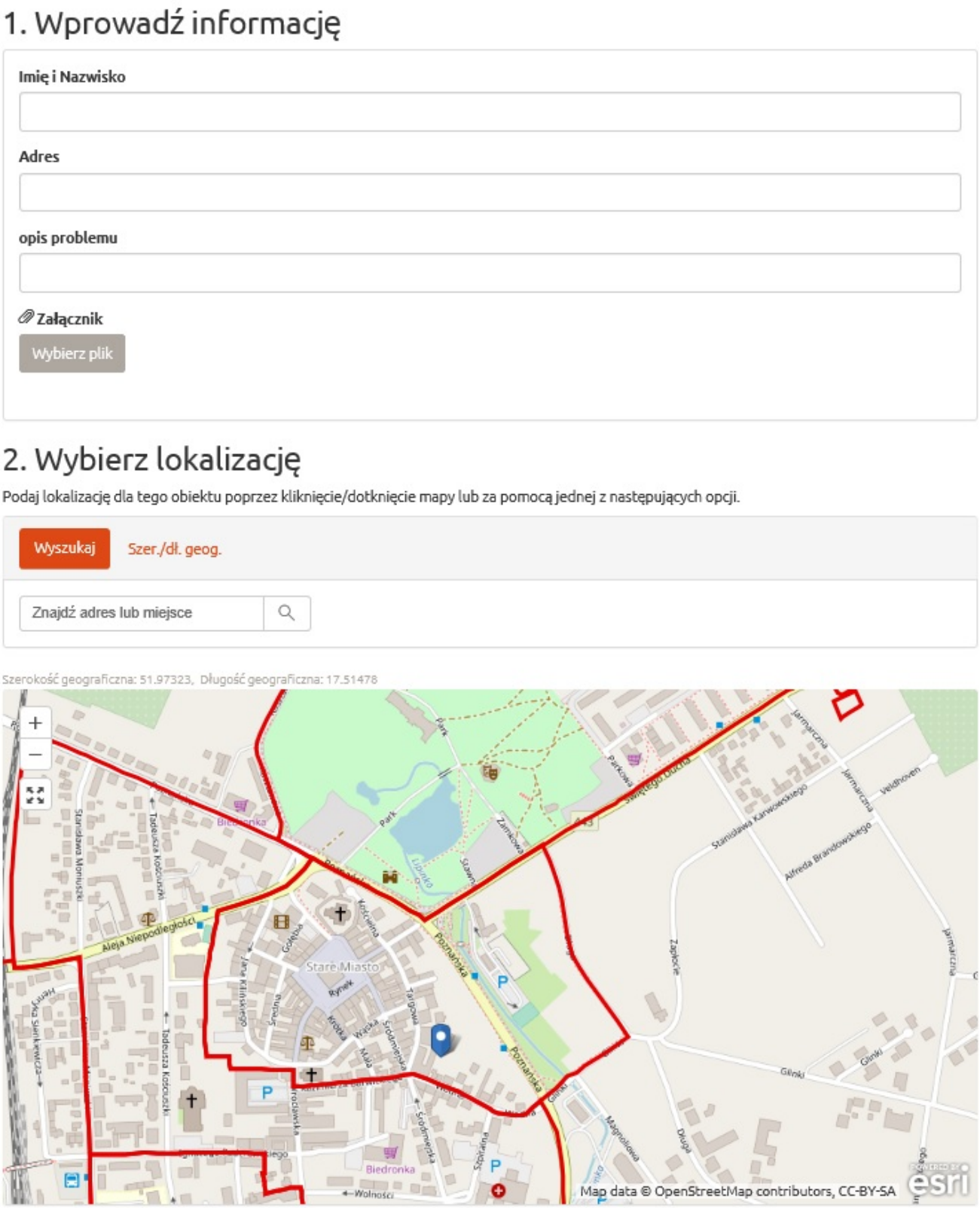

Rys. 3. Projekt geoankiety.

ArcGIS stanie się platformą wymiany poglądów i doświadczeń oraz gromadzenia bazy danych nakierunkowaną na społeczne aspekty, które w przypadku rewitalizacji są najważniejsze. Rewitalizacja to nie tylko sam Komitet Rewitalizacji, to

wszyscy Interesariusze, dlatego też geoankieta udostępniona zostanie wszystkim mieszkańcom gminy Jarocin.

Wykorzystanie narzędzi GIS daje możliwości sprawniejszego zarządzania tak strategicznym dokumentem jakim jest GPR. Wszystkim zależy, aby proces rewitalizacji był przeprowadzony w sposób prawidłowy i przyniósł oczekiwane zamierzenie, którym będzie wyprowadzenie ze zjawisk kryzysowych obszarów zdegradowanych oraz ożywienie tych miejsc.

[1] Według ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji *interesariuszami*, są w szczególności:

1. mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
2. mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w pkt 1;
3. podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
4. podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
5. jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
6. organy władzy publicznej;
7. podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

[2] Warunkiem koniecznym otrzymania dofinansowania w ramach WRPO 2014+ jest wpis programu na wykaz programów rewitalizacji gmin Województwa Wielkopolskiego.